

Varázsvesszős kutatók.

Jól tudom, hogy olvasóimnak azt a részét, amelyiknek pyszichéje a fantáziát meg az érzést uralja, azaz mindazokat, akiket a hinni való dolgok inkább megkapnak, mint a tudnivalók, — a varázsvesszős kutatások értékének alábbi beállítására meggyőződésükből nem ingatja ki. Egyrészt sajnálom ugyan, hogy őket az én fölfogásom helyességéről meg nem győzhetem, de viszont régi tapasztalatom, hogy a fantáziák emberei mivelünk: a számok és kritika embereivel csak ott találkozhatnak, ahol a zenit meg a nadir: a végtelenben . . .

A varázsvesszős kutatás szóvá tételét különben Szegeden időszerűvé teszi az is, hogy a „Szegdi Uj Nemzedék“ egyik múlt őszi számának hasábjain *Herrmann* Antal professzor igen érdekes beharangozót csöndített meg egy legujabban feltűnt varázsvesszős üstökös-csillag érdekében, aki hajlandó lenne Szeged városának föld alatti — igazán mesébe illő — kincseiről, s ezek föl kutatásáról varázsvesszeje segítségével biztos utmutatást nyújtani. — Varázsvesszős üstökös fenomenek, különösen a háboru óta, — elég nagy számban vannak. S ha tekintetbe vesszük, hogy ők tényleg jelentékeny mennyiségű kincseket tudnak elővarázsolni, (ugyan nem a föld gyomrából, hanem — a megbízó zsebéből!), kénytelenek vagyunk a varázsvessző természetfölötti hatalmát elismerni.

Hogy mi mindent mondhat meg egy igazi, törül metszett varázsvesszős? Ezt nem is én figom itt föl sorolni, hanem egyszerűen idézem *dr. Benedikt Móric*: „Ruten und Pendellehre“, (A varázsvessző és inga tana), valamint *Korsukewitz Olga*: „Die Lösung des Wünschelrutenproblems“ (A varázsvessző megoldott problémája) című könyveik egyes szakaszait. S kijelentem, hogy ebből *a két kényvből korrektül idézem mindazt a jellemző adatot*, amely a varázsvesszős tudományra szerintök is — szerintem is — komolyan jellemző.

Legelőször is illő megtudnunk, hogy fűz- és meggyfa-vessző, illetve acélrótt mellett a *mogyoró-vessző* is alkalmas a kutatásra. (Ez utóbbi esetleg a javíthatlan varázsvesszősök számára kiválóan alkalmas.) Tudnunk kell azt is, hogy a varázsvesszős kutató tulajdonkép a föld felületén vagy belsejében levő *anyagok kisugárzását* fogja föl. Amint a sugárzás hatni kezd reá, a varázsvessző billegni kezd. „A varázsvesszőképesség különben nem valami kiváló emberi sajátosság, — írja *Benedikt* is műve 16. lapján, — *a tehetőséges embereknél rendszeren hiányzik.*“ (Máig sem igen értem, hogy ezzel a megállapítással mit céloz a szerző. Hogy nem szerénykedésből mondja, onnan tudom, mert más helyütt ugyancsak szellőzteti valódi és vélt tudományos képzettségét és képességeit.)

„A varázsvesszős kutatás különben fárasztó, megfeszítő munka, amely az életerőt fogyasztja, s utána kifáradtság, éhség, szomjuság, rossz közérzet gyötör. Speciálisan *szénkutatásnál* a mellkas bal felében érez fájdalmat a kutató, *rézkovandnál* főfájást, *aranynál* szívifájdalmat (ez a legérthetőbb!); *vasérc, ólom* nehézségérzetet okoznak (?). *Stoltzer* kutató a *petróleum* kutatásakor petróleum ízt érez.“ (Benedikt: 23. lap.)

Ezek után — azt hiszem — az orvosi diagnózisok megállapítása egyszerűbbé vált, mert hiszen, ha a beteg főfájásról panaszkodik, az orvos egyszerűen rámondhatja:

— Nos igen! Ön rézkovandot érez Szeged alatt! Ugy látszik azonban, hogy a különböző fájások

alapján mégsem lehet egész biztosan rátalálni a vasra, ólomra, aranyra, szénre, stb., meg aztán a víz se kútya, ezt is keressük, s ettől senkinek sem fájul meg a feje. Meg is állapították a varázsvesszősök, hogy a különböző kisugárzó anyagok a varázsvesszőt különböző irányu (fő- v. lefelé irányuló) és különböző fokú billanésre készítenek. Itt legszívesebben táblázatban szeretném föl sorolni az egyes anyagokra jellemző billenési fokot, ez azonban szinte lehetetlen, mert ahány kutató, annyi a „jellemző fok“. Sőt, még zavaróbb az a körülmény, hogy pl. egy eltakart szenes láda fölött varázsvesszővel elhaladva (akár több emeletnyi magasságban is) más billenési fokot kapunk északról dél felé menve, mint ha ugyanezt nyugatról kelet felé tesszük. (Benedikt: 77. oldal). Még furább eset az, hogy más fokot kapunk akkor, ha a szénnel telt ládát hátára fordítjuk! (Benedikt: 77. oldal).

Az ércek keresésénél is vannak bizonyos bajok. Tudjuk ugyanis, hogy a föld gyomrában különösen arany, ezüst, réz, antimon, ólom, ón igen gyakran egy társaságot alkotnak, azaz vegyesen fordulnak elő ugyanegy telérben. Gondoljuk már most el, ha egy szerencsétlen varázsvesszős kutató egy ilyen gazdag telér fölé kerül, mily rettentő beteggé lesz, mert hiszen a főfájástól a nyavalyatörésig minden betegség megtámadja. Ha pedig csak a vessző-billegésből szokott következtetni, micsoda örült kánkánt járhat a varázsvessző, mondjunk klasszikus helyeket: Nagyág, Felsőbánya, Verespatak érctermős helyein!? (Magam részéről el is határoztam, hogy mint varázsvesszős, őrizkedni fogok ilyen érctermő helyektől!)

De lássuk tovább! *Benedikt* is, *Korsukewitz* is állítják, hogy még a nemeket is (him és nő) meg tudják különböztetni a varázsvessző segítségével.

(Itt van ni! Tudtam, hogy az olvasó tréfának veszi ezeket az adatokat. Sajnálom pedig, de ilyenfoku invencióm nincs, s a kétkedőnek készséggel bemutatom az idézett helyeket!)

Valóban, még azt is meg tudják mondani a vesszőművészek, hogy valamely föstményt férfi vagy nő pingálta-e? *Korsukewitz* megállapította egy fotográfia fölötti vesszőkísérlettel, hogy az illető nő, (aki nem volt ott, s akit állítólag nem is ösmert) — beteg. *Benedikt* szerint (34. oldal) *Perls* elfödött. kék és piros ceruza vonásokat is meg tudott különböztetni. Az a tapasztalat (?), hogy a him és nő nemet másképp jelzi a varázsvessző, arra bírta a kutatókat, hogy a születendő gyermek nemét kipuhatólják. (Ez mindenesetre igen praktikus, mert így már a baby-kelengye megrendelésekor meg lehet mondani, hogy a főkötőcskék szalagja piros legyen-e, vagy pedig kék.)

Benedikt ugyan beismeri, hogy ezen a téren alaposan föl sült (35. oldal); madame *Korsukewitz* azonban ebben a kérdésben is szakértőnek vallja magát. (Egyszer ugyan — saját bevallása szerint — ő is bakot lőtt, amennyiben egy pocakos házinyúl családi örömeinek előzetes megállapításánál azt sem vette számításba, hogy a nyulnak egyszerre több kölyke van.) Különben pedig ő maga mondja el (9. fej.), hogy egy varázsvesszős kollégája egy szülészeti klinikán egy ágyban fekvő asszony fölött megállapította, hogy 14 nap múlva fia lesz, mire az asszony nevetve szólalt föl:

— Ezt már mégsem hihetem, hiszen 4 nap óta lányom van!

. . . . Most látom csak, hogy ennek a kérdésnek alapos tanulmányozása alapos összezavarást okoz-

zott. Ez ugyan nem csoda, mert ha fogékony, szilárd gáznemű testek, élők, élettelenek, levél, virág, bogár, főstmény, kézírás, fotografia, nők és hímek és víz, a mindenütt jelenlévő víz mind hatnak a varázsvesszős kutatóra, szeretném tudni, hogyan állapíthatja meg: Szeged városa alatt mi van, s minő mélyen van? Hát a Tisza vize nem víz? Ez nem izgatja a varázsvesszőst? A közönséges talajvíz talán nem úgy hat, mint a néhány méterrel mélyebben levő? S mindez nem zavarja? De akkor hogyan van az, hogy a vessző mindenre reagál? — Csak akkor, ha a mester akarja? — Igen, ilyes valami van a dologban!

Ugy gondolom, itt *legtörtentesebb* az, hogy az illető kutató *önmaga higgyen magának*, s aztán — hogy a megbízó ne röstellje a honoráriumot kifizetni.

Jó magam pedig ezek után mégsem érzek bátorságot a mutatkozó nehézségek legyőzésére, s mégis

csak inkább neki fanyalodom a szilurnak, jurának, corénnek, meg kérem, az Amoplotheriumnak.

Végezetül volna egy indítványom. Ha már annyira mindenhez ért ez a fránya varázsvessző, talán jó lenne kibillegetni, hogy esős lesz-e a jövő nyár, (viz kérdés); hideg lesz-e a jövő tél, (szén kérdés); fölmege-e a koronánk, (arany kérdés); lesz-e háboru, (vas, buza meg zab kérdés).

Egyszóval: mondaná meg Herrmann professzor ur, illetve szakértője, hogy ebben az esztendőben boldogabbi lesz-e a magyar, mint a múlt évben volt?

Mert ezt a varázsvessző segítségével könnyebb megmondani, mint azt, hogy van-e, s minő mélyen földi gáz, szén, vas, stb. Szeged területére alatt.

Dr. Gaál István.
egy. tanár.

A födeles hidon.

(Novella.)

— Fiam, vigyázz a feleségedre! — mondta Datki Gáspár édesanyja, s a konyha felé intett, hol Máriskó a vacsorát főzte.

Mintha fejbe ütötték volna, megszedült a hallottaktól Gáspár.

— Mért, édesanyám?

— Majd eljön az ideje, amikor megtudod. Most csak annyit mondok: nyitva legyen a szemed és vigyázz!

Hogy micsoda éjjele volt Gáspárnak, el lehet képzelni. Sötét intelem a saját anyja részéről és borzasztó vád a felesége ellen, melyről azt sem sejtí még: miben támadta, vagy akarja megtámadni a becsületét. Reggelnél tovább nem várt, nem volt türelme a váráshoz. Amint felöltözött, az anyját kereste. Már künn volt az udvaron és a tyukketrec körül matatott. Köszönt és rögtön beszédhez fogott:

— Rettenetes dolgot mondott a tegnap, édesanyám.

— Tudom, fiam, de meg kellett mondanom. A fájdalom jobb, ha hamarabb keresztülesik az ember; mentől inkább halogatja, annál keserveesebb.

— De hát mi baj, az istenért?

— Az, hogy válj el a feleségedtől.

Datki Gáspár visszahökölt ijedtében.

— Miért? Nem adott rá okot.

— Adott, nagyot adott, csak válj el!

— Hát a gyermek?

— Az itt marad, az a tiéd, te vagy az apja.

— Mit hibáztott mégis? Valami okot csak kell adni a törvény előtt.

— Állítsd azt, hogy meguntad.

— Hogy állítsam, mikor nem untam meg? Ez nem igaz! Hiszen, alig várom, hogy lássam, szinte rosszul érzem magamat, ha nincs mellettem.

— Elég nagy gyengeség egy férfiútól! Nem vagy már gyermek, parancsolj a szivednek. Annyival tartozol a szülődnek, hogy a tanácsán járj és ne busítsd. A javadat akarom!

Gáspárt az erélyes hang elnémitotta, nem mert ellenkezni. Nagyon tisztelte az anyját, emellett félt is tőle. Özvegy Datkiné erős akaratú, férfias természetű nő volt, kiből az önállóság annál inkább kifejlődött, mert az ura korán meghalt s neki kellett viaskodni egyedül a sok vagyonehes rokonnal, nehogy elherdálják a kicsi árva birtokát. A fiát óvta széltől, esőtől; mezitláb sohasem engedte járni s a szilaj pajtásoktól

eltiltotta; emiatt annyira pipogya legény vált belőle, hogy még tizenégy esztendő korában is az anyja fersingét fogta, ha együtt mentek valahová. A gyámkodás állandó maradt felnőtt korában is; csak enyhült valamit, de nem szűnt meg. Egy lépést sem tett az anyja beleegyezése nélkül: akkor szántott, ha mondotta; akkor vetett, ha rendelte és akkor aratott, mikor ő látta jónak. Szóval, az igazi gazda nem Gáspár volt a házban.

Most sem tudott az anyja befolyása alól menekülni, pedig ez a szándék egyre jobban szilárdult a lelkében. De nem volt hozzá ereje, nem volt elég bátorsága, attól félt, hogy megsérti. Határozott fellépés helyett szeliden kérdezte:

— Nem mond semmit édesanyám, hogy mi rosszat cselekedett Máriskó?

— Méltatlan rád.

— Megcsal?

— Ezt nem mondtam. Egyébiránt semmi sem lehetetlen. Jobb elejét venni a dolognak, minthogy késő bánat legyen belőle.

— Ez csak gyanu, édesanyám, alapja sem igen van.

— De engem nem tisztel eléggé! Értsd meg, fiam.

— Nem tiszteli eléggé édesanyámat? Az én anyámat!

— Jó — sóhajtott mélyen Gáspár — ha kívánja, elválok, csak a módját nem tudom, hogyan.

— Küld el, haza az apjához, a többit majd eligazítja az ügyvéd. — Így történt egészen, szinte szóról-szóra, hogy Datki Gáspár utját a feleségétől más irányba fordította és az életét megmérgezte. Mert eleinte, két-három nap, ment a dolog valahogy, tüzelte a harag és méltatlankodás; de amikor nem hallotta többé Máriskó csendes, apró lépéseit, sem a ruhája zizegését, sem pedig a gyermeke kacagását és sirását, azt hitte, hogy megbolondul a magános létben. Hanem, mihez nem szoktatja hozzá az idő az embert? Lassan-lassan a Gáspár lelke is elfásult, kezdett belétörödni, hová ennek így kell és nem szabad másképp lenni; a jó Isten meglátogatta, ő mérte rá a csapást, áldassék szent neve érte.

Mikor a gagyi fogadóhoz ért, pirulni kezdett a hajnal. De Tordátfalva felől félelmes fellegek özönlöttek, melyek a pillanó fényt hamar homályba szőttek. Az ég is csattogni kezdett, a villámok cakkos vége messze. Martonos határában tünt el. Gáspár nem tudta, mitévő legyen. Megállott egy percre a korcsma